

עונג שבת (52)

חשיבות של שבת

במדרש רבה (ס"פ בשלח) על הפסוק "ראו כי ה' נתן לכם השבת" (שמות טז, כט), למה כתוב "ראו" ולא "דעו", אלא כך אמר הקדוש ברוך הוא, אם יבואו עכו"ם ויאמרו לכם: למה אתם עושים את יום השבת ביום הזה, אמרו להם: ראו שאין המן יורד בשבת. ומהו "נתן לכם", "לכם" נתנה ולא לעכו"ם. מכאן אמרו אם יבואו גויים וישמרו את השבת לא דיים שאין מקבלים שכר, אלא נענשים, שנאמר "ויום ולילה לא ישבתו" (בראשית ה, כב). וכן נאמר "ביני ובין בני ישראל אות הוא לעלם" (שמות לא, יז). עוד שם, אמר רבי לוי אם משמרים ישראל את השבת כראוי אפילו יום אחד [כלומר שבת אחת], בן דוד בא, למה, לפי שהיא שקולה כנגד כל המצוות. אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל, אם תזכו לשמור שבת מעלה אני עליכם כאילו שמרתם כל המצוות שבתורה, ואם חללתם אותה, כאילו חללתם כל המצוות. בעת שאדם שומר את השבת, גוזר גזירה והקדוש ברוך הוא מקיימה. ולא עוד, אלא שכל מה שאוכל בעולם הזה אינו אלא מן הפירות, אבל הקרן קיימת לעולם הבא, עי"ש. **והרב דסלר זצ"ל**, בספרו "מכתב אליהו" מביא שהכל תלוי בהרגשת החשיבות, עד כמה מעריכים את השבת, שהפסוק אומר "וקראת לשבת עונג לקדוש ה' מכובד" (ישעיה נח, יג). כלומר, שאם קריאת העונג והקדושה זה לכבוד ה', אז תתיישב בליבו הרגשת חשיבות הקדושה עד שלא יוכל לחשוב בדברי חול בשבת, ואם להיפך, להיפך, עי"ש. ועל הפסוק "**חודש ושבת קרא מקרא לא אוכל און ועצרה**" (ישעיה א, יג), פירש רש"י שה' יתברך לא יכול לסבול און שבלב עם העצרת של שבת. **המלקט**

תפילות השבת לעתיד לבוא

בפסוק: "**והיה מדי חודש בחודשו ומדי שבת בשבתו יבוא כל בשר להתשחווות לפני אמר ה'**" (ישעיהו סו, כג), והקושיא ממש זועקת, היתכן שבכל שבת וראש חודש כל עם ישראל יבואו לבית המקדש? **רבי חיים קניבסקי זצ"ל** ביאר זאת על פי דברי **המדרש** (פסיקתא א) על הפסוק זה: והיאך הם באים ראש חודש ושבת מסוף העולם? אלא העבים באין וטוענים אותם ומביאין אותם לירושלים, והם מתפללים שם בבוקר. והוא שהנביא מקלסן: "**מי אלה כעב תעופינה**" כלומר, את קבלת השבת, סעודה השבת ושינת השבת נעשה בבני ברק, את התפילה השחרית וקריאת התורה נעשית בבני ברק. ומיד עם סיום קריאת התורה, ימתין לנו מחוץ לבית הכנסת ענן גדול מידות שיקח אותנו למוסף בירושלים [ולגבי תחום שבת, אומרים המפרשים שבדאי סובר רב

כהנה שאין איסור תחומין בגובה של למעלה מעשרה טפחים מהקרקע]. **ספר "ומתוך האור, שבת קודש"**

שבת: משל למלך יושב ומטרונא יושבת כנגדו

במדרש: א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן, בנוהג שבעולם, מלך ומטרונא יושבין ומסיחין זה עם זה וכו', כך השבת הזו בין ישראל ובין הקב"ה, שנאמר "ביני ובין בני ישראל" (דב"ר א - כא). ובלשון אחרת, ביני ובין בני ישראל וגו' משל למלך יושב ומטרונא יושבת כנגדו (שמו"ר כה-יא). זהו עניין נשגב המתגלה בשבת, כי מציאות זו של 'מתנה טובה', הוא דבר נפלא. שאיך יתכן לתת לנו דבר שאינו קשור אלינו. וכשם שאין שום משמעות וטעם בכך שהאומות יחוגו את חג המצות, שהרי לא הם שיצאו ממצרים, ומה להם לחגוג על חירות שלא ניתנה להם. וגם אין שייך ש'יתנו' להם את החג במתנה, שאין לכך שום משמעות. אלא שנתנת מתנה זו לישראל, נובעת מן הסוד הנשגב, שיש לנו בקשר עם ה', המעלה הרוממה והדביקות הפנימית שיש לכנסת ישראל והקב"ה. באופן שהקב"ה רואה את ישראל בבחינת בני משפחת המלך. ולא זו בלבד אלא כנסת ישראל נחשבת כרעיה ומטרוניתא למלך, היחס המרומם אשר עליו סובב כל מגילת "שיר השירים". ומצד בחינה זו כנסת ישראל יש לה חלק ושיתוף בענייניו העצמיים של המלך. ורק מתוך יחס זה יש משמעות לכך שניתן להם עצם השבת ומנוחתו, שיעשו אותו וינחו בו, ויהיו שמחים יחד עם המלך ומשתתפים ביום שמחתו. וכלשון המדרש - ויום השביעי ברכה קדושה ומנוחה לי ולהם' (פרד"א פ"ח). ואכן בשבת נתוסף קדושה בכל אחד מישראל בכדי שיזכו להחשב במדרגה זו כמלך ומטרוניתא, ושורה על כל אחד רוח קדושה והשראת רוממות, ומתחדש בו צלם ודמות אלוקים, שעל ידי זה תהיה כנסת ישראל כמטרוניתא להקב"ה, שתוכל להשתתף בענייניו ולזכות למנוחת השבת. והוא מה שדרשו במכילתא - ושמרתם את השבת כי קודש היא לכם - מגיד שהשבת מוספת קדושה על ישראל (מכילתא פרשת כי תשא). ומהאי טעמא נהגו ישראל לומר לקראת שבת שיר השירים ואשת חיל, כי בשבת משתקפת

והותר (מלכים ב. ד.) **רש"י** בהמשך הגמרא שם באר: שהטעם לכך הוא כדי שישאר אוכל מזומן לעניים.
ספר "ומתוק האור, שבת קודש"

הלכה: שומע כעונה בחצי ברכה

השומע ברכה מחבירו ונתכוון לצאת בה ידי חובתו, ובאמצע הברכה חיסר השומע מילים המעכבות את הברכה, רשאי להמשיך בעצמו מהיכן שחיסר עד סוף הברכה, בין בברכה קצרה ובין בברכה ארוכה, דכיון שאצל המברך זו ברכה המושלמת (כיון שהמברך לא חיסר מילים) הרי שהשומע יכול לקחת ממנו רק חצי ברכה ואת החצי השני לומר בעצמו.

ספר "הליכות ברכות" רב אופיר מלכא שליט"א

פתגם: *תן לחכם, ויחכם-עוד; הודע לצדיק, ויזקק לקת.*
ספר משלי

חקירה: ביטול הגט ע"י שליח

הבעל מבטל את הגט, ושליח הביטול רק מודיע לשליח הגט, או ששליח הביטול מבטל את הגט, והבעל לא יכול לבטל מעצמו שלא בפני שליח הגט. (חידושי ר' שמואל גיטין וקידושין עמוד ק בהערה) *ספר "קובץ יסודות וחקירות"*

סיפור: איצטלא זרה: רבי לייב מפרשבורג ראה בבית המדרש יהודי עם הארץ, המוחזק תלמיד חכם בעיני עצמו, כשהוא משפיל את טליתו למעלה מראשו, כדרך תלמידי חכמים. ניגש אליו ואמר לו: תמיהני עליך, הלא תלמיד חכם אתה, אם כן עליך לדעת, שעם הארץ אינו מתעטף בטליתו למעלה מראשו.

ספר "חד וחלק" חלק ב' (דף סח)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, אברהם בן חנה רחל שרה, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, ברטה מסעודה בת לאה, מאיר חיים בן גבי זווירה, ראובן בן איזא, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, שמחה ג'יות בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה. **זיווג הגון:** נעמי פנינה בת סנדרין אסתר, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. **הצלחה רבה:** שרה בת יפה יעקב דוד בן יפה, נתן בן רבקה, לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזיל לאוני. **לעילוי נשמת:** ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. אמיל חיים בן עוז עזיזה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים, ניסים חי הוברט בן ג'ולי, ליליאן רוזה בת אוטה נג'מה, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה.

בחינת יחס זה בין הקב"ה ועם ישראל, כדוד ורעיה. ועוד דרשו שם על הפסוק **"כי אות היא ביני וביניכם לדעת כי אני ה' מקדישכם"** כי אני ה' מקדישכם לעולם הבא, כגון קדושת שבת בעולם הזה. נמצינו למדין, שהוא מעין קדושת העולם הבא. וכן הוא אומר מזמור שיר ליום השבת לעולם שכולו שבת. (מכילתא פר' כי תשא). כלומר שהשבת הוא אות שממנו אנו יודעים שנזכה לעולם הבא. כלומר כי העולם הבא הרי הוא עולמו של הקב"ה, ואין בו חלק לנבראים. אולם מתוך שנתן ה' את השבת לישראל, למרות שהוא יומו שלו, אין זה אלא משום שישראל כל כך מאוחדים עם הקב"ה, עד שמשתף אותם בענייניו. ואם כן הרי זה אות כי הוא עתיד לקדש אותנו לעולם הבא, להיות עמו בעולמו. שמאותו הטעם שנתן לנו את השבת, גם יתן לנו חלק בעולם הבא.

המלקט

השבת מעידה על עומק הרגשת הלב

מי שאוכל 'דבר אחר' רח"ל, נעשה אטום לגמרי לכל דבר שבקדושה, ואעפ"כ הוא עדיין נשאר יהודי, אבל מי שאינו שומר שבת, דינו כעכו"ם לכל דבר מדוע? הדבר דומה לבעל ואשה. קורה לפעמים שישנן מריבות ביניהם, חילוקי דיעות וכו', ועדיין אין זו סיבה להיפרד. אבל לו יצוייר שניתן היה להיכנס לתוך לבם, ושם היינו מגלים שאין שום קשר של אמת ביניהם, אלא אדרבה, הם שונאים אחד לשני, שוב אין שום מקום לקיום הקשר שביניהם, וכל אחד פונה לדרכו. שבת קודש היא אותו קשר הנמצא בעומק הלב. דוקא כאן ניתן לבחון האם אוהבים אחד את השני או לא. האם יש קשר אנושי או לא. מכאן נובעת החשיבות המיוחדת של השבת, כי אם האדם שומר שבת, פירוש הדבר שיסוד ה'שידוך' בינו לבין קונו עדיין קיים. הוא צועק והיא צועקת, אבל הם עדיין זוג נשוי. אבל זה המחלל את השבת רח"ל, כרת בכך את הקשר ואת האהבה הזו, כל השייכות הזאת בטלה ואיננה! כאן מתחיל וכאן נגמר כל ה"אידישקייט" שלנו. אנחנו מטבענו חולים מדי וצריכים מדי פעם לשמוע דברי חיזוק שיעורונו להחזיר את הקב"ה לתוך החיים שלנו, לתוך התפילות שלנו, וכפי שהתבטא צדיק אחד: מפעם לפעם כדאי לחשוב שיש הקב"ה, זה לא מזיק... והעצה הנפלאה לכך היא שבת קודש!

רב פינקוס זצ"ל בספרו "נפש שמשון"

זמר: צור משלו: ישנה מצוה גם להותיר שבענו והותרנו, כדבר ה'

מזן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל בספרו "ימלא כן? תהילתך" הקשה: בשלמה "שבענו כדבר ה'", ניחא, כיון שישנה מצוה לאכול בשבת, אבל מהו הבאור ב"והותרנו, כדבר ה'", היכן הצטוינו על כך? הוא תרץ שהכוונה כאן היא לדברי הגמרא (סנהדרין צב.): כל שאינו משייר פת על שולחנו, אינו רואה סימן ברכה לעולם. פירש רש"י: דצריך לשייר, כדכתיב "אכול

